

Specialundervisnings- og støttebehov i Haderslev Kommune

En statistisk analyse af socioøkonomiske rammevilkår blandt børn og forældre

*Specialundervisnings- og støttebehov i Haderslev Kommune
– En statistisk analyse af socioøkonomiske rammevilkår blandt børn og forældre*

© VIVE og forfatterne, 2023

e-ISBN: 978-87-7582-174-7

Forsidefoto: Ricky John Molloy

Projekt: 302354

Finansiering: Haderslev Kommune

VIVE

Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd

Herluf Trolles Gade 11

1052 København K

www.vive.dk

VIVEs publikationer kan frit citeres med tydelig kildeangivelse.

Indholdsfortegnelse

Hovedresultater	4
<hr/>	
1 Indledning	6
<hr/>	
2 Analyse	8
2.1 Metodiske valg og overvejelser	8
2.2 Specialundervisnings- og støttebehov i Haderslev Kommune og resten af landet	12
2.3 Forskelle mellem skoledistrikter i Haderslev Kommune	13
<hr/>	
3 Konklusion	16
<hr/>	
Bilag 1 Oversigt over modellens variable	17

Hovedresultater

En troværdig og evidensbaseret fordeling af ressourcer er grundlaget for et vellykket arbejde med specialundervisning og inklusionsunderstøttende tiltag. Haderslev Kommune har bedt VIVE gennemføre en analyse af specialundervisnings- og støttebehovet på tværs af kommunens skoledistrikter. Formålet med analysen er at understøtte Haderslev Kommunes arbejde med en ny tildelingsmodel på folkeskoleområdet. Analysen kan danne grundlag for fordelingen af specialundervisnings- og støttemidler mellem folkeskolerne i Haderslev Kommune.

Analysen finder, at der er visse forskelle mellem skoledistrikterne, når det kommer til de socioøkonomiske grundvilkår blandt elever og forældre. Overordnet ses det, at kommunens ungeuniverser (7.-9. klasse) forventes at have et større specialundervisnings- og støttebehov end de øvrige skoler i kommunen. Dette skyldes først og fremmest, at ældre elever oftere visiteres til segregerede specialundervisningsindsatser. Det er således eleverne bosat i distriktet Ungeunivers Vojens, der har det største forventede specialundervisnings- og støttebehov. Analysen peger på, at en elev fra distriktet forventes at have et knap 24 % større specialundervisnings- og støttebehov end en gennemsnitlig elev fra kommunen. Efter Ungeunivers Vojens følger Ungeunivers Kløvermark, Gram og Favrdal-Fjelstrup. Først dernæst følger folkeskolerne fra 0.-6. klasse, der alle har et lavere forventet specialundervisnings- og støttebehov.

Fakta om undersøgelsen

Registerbaseret statistisk analyse af specialundervisnings- og støttebehovet blandt elever i Haderslev Kommunes skoledistrikter.

Undersøgelsen er baseret på registeroplysninger for alle elever fra 0.-9. klasse i Danmark.

Registeroplysningerne rummer blandt andet oplysninger om forældres uddannelse, indkomst og arbejdsmarkedstilknøytning. Oplysninger om sociale foranstaltninger.

Der er endvidere også visse geografiske forskelle i det forventede specialundervisnings- og støttebehov. Det laveste behov findes blandt eleverne bosat i Hammelev-Sct. Severin distriktet, hvor eleverne i gennemsnit har et specialundervisnings- og støttebehov, der ligger godt 22 % under gennemsnittet for kommunen. Det største forventede behov blandt eleverne fra 0.-6. klasse findes i distrikterne Erlev og Bregnbjerg. Tabel 1 på følgende side viser forskellene mellem skoledistrikterne.

Tabel 1 Socioøkonomisk betinget behov i skoledistrikterne i Haderslev Kommune

Distriktsnavn	Socioøkonomisk indeks-værdi	Elevtal i distriktet	Beregnet budgetandel
Gram Skole (0.-9. kl.)	104,5	490	8,2 %
Fællesskolen Hoptrup-Marstrup-Vilstrup (0.-6. kl.)	97,2	265	4,1 %
Fællesskolen Bevtoft-Over Jerstal (0.-6. kl.)	90,6	296	4,3 %
Bregnbjergskolen (0.-6. kl.)	100,0	527	8,5 %
Fællesskolen Favrdal-Fjelstrup (0.-9. kl.)	98,7	867	13,8 %
Fællesskolen Hammelev-Sct. Severin (0.-6. kl.)	77,8	785	9,8 %
Erlev Skole (0.-6. kl.)	100,2	573	9,2 %
Fællesskolen Nustrup-Sommersted (0.-6. kl.)	96,8	341	5,3 %
Fællesskolen Starup-Øsby (0.-6. kl.)	84,3	437	5,9 %
Ungeuniverset Favrdal-Fjelstrup (7.-9. kl. [Hammelev-Sct. Severin])	104,6	384	6,5 %
Ungeuniverset Kløvermarkskolen (7.-9. kl.)	118,2	668	12,7 %
Ungeuniverset Vojens (7.-9. kl.)	123,8	579	11,5 %
Total/Gennemsnit	100,0	6.212	100,0 %

Anm.: Data for Haderslev Kommunes egne elever (0.-9. klasse) i folkeskoler, frie grundskoler, specialskoler, dagbehandlingstilbud og lignende Maj 2022. Indekstal 100 = gennemsnitligt specialundervisningsbehov i Haderslev Kommune. n = 6.212. Pseudo r2 = 15,4.

Kilde: VIVEs beregninger på baggrund af Danmarks Statistik, Sundhedsdatastyrelsen og Haderslev Kommunes eget elevregister.

Den socioøkonomiske indekseværdi angiver det gennemsnitlige socioøkonomisk betingede specialundervisnings- og støttebehov blandt distrikterne i kommunen. Gennemsnittet for kommunen er sat = 100, og værdier over 100 indikerer, at det gennemsnitlige behov blandt eleverne i distriktet er større end gennemsnittet for kommunen som helhed. Omvendt indikerer værdier under 100, at det gennemsnitlige behov i distriktet er mindre end behovet i kommunen som helhed. Ved at vægte elevtallet i distriktet med indekseværdien kan man beregne den budgetandel, som de socioøkonomiske vilkår blandt elever og forældre tilsiger, at distriktsskolen skal modtage i specialundervisnings- og støttemidler.

VIVE vurderer, at de beregnede indekseværdier er nogenlunde stabile over en årrække på 3-5 år, hvorefter det anbefales at foretage genberegninger. Det er samtidig vigtigt at fremhæve, at VIVEs beregninger alene belyser det socioøkonomisk betingede specialundervisnings- og støttebehov. Det faktiske behov kan variere fra dette – også fra år til år.

1 Indledning

Haderslev Kommune har efterspurgt en opdateret model for fordeling af budgetmidler til specialundervisning og inklusion på grundskoleområdet. VIVE vil med denne analyse udarbejde et forslag til fordeling af midler til specialundervisning og støtte med udgangspunkt i elevernes og deres forældres socioøkonomiske karakteristika.

Formålet med denne rapport er at beskrive forskelle i det forventede specialundervisnings- og støttebehov mellem skoledistrikterne i Haderslev Kommune. Det forventede specialundervisningsbehov er beregnet på baggrund af en statistisk model, som tager højde for den statistiske sammenhæng, der er imellem elevernes demografiske, socioøkonomiske og sundhedsrelaterede forhold, og deres sandsynlighed for at modtage segregeret specialundervisning blandt alle skoleelever på landsplan. Segregeret specialundervisning indebærer, at eleven modtager undervisning i enten specialklasse eller på specialskole.

Første skridt i analysen er estimeringen af den statistiske model, som viser sammenhængen mellem de demografiske, socioøkonomiske og sundhedsrelaterede karakteristika for eleverne, og sandsynligheden for, at den enkelte elev modtager segregeret specialundervisning. Den statistiske model er baseret på registerdata for alle grundskoleelever i Danmark og afspejler således den gennemsnitlige henvisningspraksis på landsplan. Betydningen af den lokale visitationspraksis nedtones dermed til fordel for et generelt mål for elevernes specialundervisningsbehov.

Det er en styrke ved modellen, at den måler specialundervisningsbehovet ved en indikator, der i høj grad indfanger det bagvedliggende behov for specialundervisning. Ved at tage udgangspunkt i modtagere af segregeret specialundervisning forventes det, at modellen dels fanger behovet for segregerede tilbud, dels fanger behovet for inklusionsunderstøttende tiltage i regi af normalundervisningen.

Modellen anvendes dernæst på Haderslev Kommunes elever til at beregne hver enkelt elevs sandsynlighed for at modtage segregeret specialundervisning, givet deres forskellige karakteristika. Specialundervisningsbehovet beregnes for hver enkelt elev og summeres dernæst for hvert distrikt i Haderslev Kommune. Dette betyder, at vi måler specialundervisningsbehovet med afsæt i bopælsdistrikternes elever.

Den statistiske model kan anvendes som grundlag for at beskrive forskelle i forventet specialundervisnings- og støttebehov mellem Haderslev Kommunes

skoledistrikter. Samtidig kan modellen anvendes til at sammenligne det samlede specialundervisningsbehov i Haderslev Kommune med det gennemsnitlige specialundervisningsbehov på landsplan, når der tages hensyn til kommunens elevsammensætning. Endelig kan forventningerne fra den statistiske model anvendes som grundlag for en budgetfordelingsmodel på specialundervisningsområdet, dvs. som et værktøj til fordeling af midler til specialundervisning mellem skoler i Haderslev Kommune.

I det følgende præsenteres indledningsvist de metodiske valg og overvejelser, som ligger til grund for analysen. Dernæst følger to korte analysekapitler, der belyser specialundervisnings- og støttebehovet i Haderslev Kommune som helhed og på tværs af distrikter.

2 Analyse

Den statistiske model beregner det forventede specialundervisningsbehov for hver enkelt elev i hele Danmark som et produkt af elevens og dennes forældres socioøkonomiske karakteristika og under inddragelse af landsgennemsnitlig visitationspraksis. Indledningsvist præsenteres de metodiske valg og overvejelser omkring modellen i nedenstående afsnit 2.1. Dernæst udbredes resultaterne af analysen i afsnit 2.2 med fokus på Haderslev i forhold til resten af landet. Slutteligt belyser afsnit 2.3 forskellene mellem distrikterne i Haderslev Kommune.

2.1 Metodiske valg og overvejelser

Modellen er bygget op omkring specialundervisningsregisterets oplysninger om segregeret specialundervisning. I modellen indgår en lang række oplysninger om eleverne og institutionsbørnene samt deres forældres demografiske, socioøkonomiske og sundhedsrelaterede rammevilkår. Disse bygger på VIVEs mangeårige erfaring med udarbejdelsen af socioøkonomiske fordelingsmodeller på specialundervisningsområdet. Rammevilkårsvariable er i sin natur upåvirkelige af lokale kommunale beslutninger på kort sigt. Forhold, der er påvirkelige af kommunale prioriteringer på kort sigt, kan således ikke karakteriseres som rammevilkår og indgår derfor ikke i modellen. Samtidig er det et krav, at

alle rammevilkårsvariable har den samme betydning over hele landet. Rammevilkårene skal i øvrigt være opgjort med en vis sikkerhed. Ikke alle forhold med betydning for modtagelse af specialundervisning lever op til dette.

De enkelte rammevilkår i modellen vægtes ikke, og deres betydning i modellen er således alene bestemt af deres statistiske forklaringskraft. Det er således rammevilkårenes individuelle statistiske betydning for sandsynligheden for at modtage segregeret specialundervisning, der afgør betydningen af de enkelte rammevilkår i modellen. Flere af de statistiske

Socioøkonomisk profil

Den statistiske model bygger på oplysninger fra mere end 600.000 elever og deres forældre på landsplan. Samtidig indgår der mere end 40 unikke registerbaserede mål for hver elev, der tilsammen måler sammenhængen mellem socioøkonomiske rammevilkår og specialundervisningsbehov. Modellen må derfor nødvendigvis ses som ét hele. Det er således den samlede socioøkonomiske profil (og ikke de enkelte socioøkonomiske mål), der bestemmer specialundervisningsbehovet for den enkelte elev.

mål belyser forskellige dimensioner af samme rammevilkår. Modellen må nødvendigvis betragtes som ét hele.

I Boks 2.1 præsenteres de enkelte rammevilkår i modellen.

Boks 2.1 Socioøkonomiske, demografiske og sundhedsmæssige rammevilkår i modellen

Generelle forhold vedrørende barnet/eleven

Barnets køn, alder, alder ved skolestart, adoptionsstatus, indvandrings- eller efterkommerstatus samt oplysninger om eventuel anbringelse eller andre sociale foranstaltninger.

Sundhedsoplysninger vedrørende barnet/eleven

Fødselsvægt, antal indlæggelser, antal kontakter til alment praktiserende læge samt antal kontakter til speciallæge.

Forhold vedrørende barnets/elevens forældre og familieforhold

Antallet af søskende, forældres alder ved barnets fødsel, forældres indvandrings- eller efterkommerstatus samt oprindelsesregion (vestlig eller ikkevestlig), civilstandsoplysninger samt sigtelser.

Forældres uddannelses-, indkomst- og beskæftigelsesforhold

Uddannelsesniveau, indkomst efter skat og renter, jobprestige, tilknytning til arbejdsmarkedet samt oplysninger om, hvorvidt forældrene er modtager af førtidspension, kontanthjælp eller øvrige overførsler.

Sundhedsoplysninger vedrørende forældre

Antal indlæggelser, antal kontakter til alment praktiserende læge, antal kontakter til speciallæge samt antal kontakter til psykiatri.

Enkelte rammevilkår fortjener en nærmere uddybning. VIVEs tidligere analyser af henvisning til segregeret specialundervisning har vist, at drenges sandsynlighed for at modtage specialundervisning er højere end pigers. Der er ikke noget belæg for at forvente, at fordelingen af piger/drenge skulle være systematisk forskellig på tværs af skoledistrikterne i en kommune på grund af forskelle i befolkningssammensætningen. Der kan imidlertid godt over en årrække forekomme forskelle mellem skoledistrikterne i forhold til kønsfordelingen på grund af simpel tilfældighed. Sådanne tilfældige skævvridninger kan på trods

af deres begrænsede omfang have betydning for specialundervisningsbehovet, fordi faktorerne har betydning for sandsynligheden for segregeret specialundervisning.

Modellen indeholder en række oplysninger vedrørende elevens og dennes forældres kontakter til sundhedsvæsenet, herunder elevens og forældres kontakter til alment praktiserende læge og speciallæge, indlæggelser samt forældres kontakter til psykiatri. Disse mål er inddraget for at belyse den generelle sundhedstilstand blandt elever og forældre. Modellen indeholder *ikke* oplysninger om specifikke diagnoser blandt elever og forældre. Dette skyldes, at forekomsten af diagnoser blandt befolkningen i nogen grad er påvirket af lokale og regionale forskelle, der ikke vedrører befolkningens almene sundhedstilstand, men snarere er udtryk for forskelle i nærhed til sundhedsvæsen, ventetider, lokal praksis mv.

Variablen for forældrenes jobprestige angiver den socioøkonomiske status, som knytter sig til forældrenes stillingsbetegnelser. Jobprestigen er opgjort i henhold til internationale standarder og bygger på den såkaldte ISCO-score (International Standard Classification of Occupations). Se Bilag 1 for en samlet liste over modellens variable.

Elevgrundlag

VIVE har modtaget lister fra Haderslev Kommune over kommunens elever i folkeskolen. VIVE har efterfølgende knyttet oplysninger om de individbaserede rammevilkår til hvert enkelt cpr-nummer ud fra Danmarks Statistiks og Sundhedsdatastyrelsens registre. Forslagene til fordeling af midler til henholdsvis specialundervisning og inklusion beror således på to hovedtyper af data: de landsdækkende registeroplysninger vedrørende alle landets børn og forældres socioøkonomiske profiler samt lokale elevlister over skolerne i Haderslev Kommune.

Forslaget til fordelingsmodellen på grundskoleskoleområdet skal dække Haderslev Kommunes egne elever fra 0.-9. klasse. Derfor er elevgrundlaget i modellen vedrørende specialundervisning afgrænset til Haderslev Kommunes egne elever fra 0.-9. klasse, dvs. elever, som Haderslev Kommune er betalingskommune for. Beregningerne bag forslaget til fordelingsmodellen tager udgangspunkt i distriktseleverne. Derfor indgår fri-, privat- og efterskoleelever i modellen for specialundervisning. Således er alle elever (inkl. elever indskrevet i specialtilbud) ført tilbage til deres respektive skoledistrikter. Haderslev Kommunes elever, som er indskrevet i andre kommuner, indgår ligeledes i modellen, såfremt Haderslev er betalingskommune. Afgrænsningen følger dermed VIVEs generelle anbefalinger og er afstemt med Haderslev Kommune.

Distrikts- eller matrikelbaseret elevgrundlag?

Fordelingen af midler til inklusion og specialundervisning kan ske efter distriktselevtallet (elever der er bosat i distriktet) eller matrikelevtallet (elever indskrevet på skolen). Hver model har sine fordele og begrænsninger.

VIVE anbefaler generelt, at anvende distrikts-elevtallet som udgangspunkt for fordeling af midler, med mindre lokale hensyn taler i mod dette. Begrundelsen herfor er, at distriktsmodellen klar definerer betalings- og handleansvaret for *alle* elever, som kommunen har betalingsforpligtelsen for.

Opgørelsestidspunkt

For at modellen er så retvisende som muligt anvender VIVE de senest tilgængelige oplysninger om eleverne og deres forældre. Indskrivnings- og elevlister er opgjort af Haderslev Kommune i maj 2022.

Baggrundsoplysninger om eleverne og deres forældre er opgjort med udgangspunkt i 2020, som på analysetidspunktet er seneste år med komplette data. Enkelte registre hos Danmarks Statistik opgøres dog med forsinkelse, hvorfor enkelte oplysninger er ældre. For flere af variablenes vedkommende inddrager vi oplysninger om eleverne og/eller forældrene 5 år tilbage i tiden. På den måde bygger variablene ikke kun på oplysninger om hændelser mv., som finder sted i analyseåret, men også på hændelser, som finder sted i tiden op til analyseåret.

Det nationale specialundervisningsregister (som udgør grundlaget for opgørelsen af landsgennemsnitlig visitationspraksis) opgøres hvert år i oktober med

halvandet års forsinkelse. Det betyder, at den landsgennemsnitlige visitationspraksis i denne analyse er opgjort pr. 1. april 2020.

2.2 Specialundervisnings- og støttebehov i Haderslev Kommune og resten af landet

I Tabel 2.1 sammenlignes specialundervisningsbehovet blandt eleverne på folkeskolerne i Haderslev Kommune med specialundervisningsbehovet hos folkeskoleeleverne i hele landet. Specialundervisningsbehovet er målt ved et indekstal, hvor landsgennemsnittet er sat lig 100. Indekstallet er et udtryk for det forventede specialundervisningsbehov blandt eleverne på folkeskolerne i Haderslev Kommune målt ved landsgennemsnitlig visitationspraksis. Jo højere indekstal, desto større forventet specialundervisningsbehov.

Tabel 2.1 Forventet specialundervisningsbehov i Haderslev Kommune kontra landsgennemsnit

Elevgrundlag	Indekstal
Haderslev Kommune	116,4
Hele landet	100,0

Anm.: Modellen er beregnet for alle landets elever i folkeskoler 0.-9. klasse i med udgangspunkt i landsgennemsnitlig visitationspraksis april 2020. $n = 553.100$. Pseudo $r^2 = 15,4$.

Kilde: VIVEs beregninger på baggrund af Danmarks Statistik, Sundhedsdatastyrelsen og Haderslev Kommunes eget elevregister.

Som det fremgår af Tabel 2.1, er indekstallet højere i Haderslev Kommune end gennemsnittet for hele Danmark. Konkret har Haderslev Kommune et indekstal på 116,4, hvorfor det gennemsnitlige specialundervisningsbehov forventes at være 16,4 % højere i Haderslev Kommune end i Danmark generelt. Forskellen svarer til, at for hver gang, der er 100 elever, som forventes at have behov for segregeret specialundervisning på landsplan, er der 116 elever, som forventes at have behov for segregeret specialundervisning i Haderslev Kommune.

2.3 Forskelle mellem skoledistrikter i Haderslev Kommune

Den statistiske model kan anvendes til at beregne sandsynligheden for at modtage segregeret specialundervisning for hver enkelt elev i Haderslev Kommune på baggrund af elevens og forældrenes demografiske, socioøkonomiske og sundhedsrelaterede karakteristika. Disse beregninger sammenfattes til en gennemsnitlig sandsynlighed for eleverne på Haderslev Kommunes skoler. Dette mål kan anvendes til at sammenligne de forventede specialundervisningsbehov på tværs af skoledistrikterne. Det forventede specialundervisningsbehov blandt eleverne i de enkelte skoledistrikter er opgjort ved et socioøkonomisk indekstal. Indekstallet er et udtryk for det gennemsnitlige specialundervisningsbehov blandt eleverne i distriktet, holdt op mod gennemsnittet for alle elever i Haderslev Kommune. Jo højere indekstal, desto større forventet specialundervisningsbehov.

Den forventede fordeling af specialundervisningseleverne mellem skoledistrikterne i Haderslev Kommune beregnes ved at vægte skoledistrikternes bopælselever efter de socioøkonomiske indekstal for hvert skoledistrikt. Disse beregninger kan efterfølgende anvendes i en socioøkonomisk budgettildelingsmodel for specialundervisning. Beregningen af budgetandelene beror på to elementer: den socioøkonomiske indekssværdi og skolernes bosætningsgrundlag. Det skal således fremhæves, at elevgrundlaget udgøres af samtlige elever i distrikterne, uanset om disse er indskrevet i folkeskolen eller ej. Denne afgrænsning er aftalt med Haderslev Kommune og afspejler kommunens organisering.

Tabel 2.2 på næste side viser for det første antallet af elever og det beregnede socioøkonomiske indeks for hvert skoledistrikt i Haderslev Kommune. Ved beregningen af det socioøkonomiske indeks er gennemsnittet for Haderslev Kommune sat lig 100. Indekstallet for de enkelte distrikter viser dermed sandsynligheden for, at den enkelte elev i distriktet modtager segregeret specialundervisning i forhold til det gennemsnitlige niveau i Haderslev Kommune. Tabellen viser for det andet, hvordan det forventede specialundervisningsbehov for Haderslev Kommunes skoledistrikter kan anvendes som grundlag for en budgettildelingsmodel for midler til specialundervisning og intern takstafregning af segregerede tilbud. Der er tale om en relativ fordelingsmodel, som fordeler en politisk fastlagt budgetramme ud på skolerne efter de relative forskelle, der er imellem skolernes specialundervisningsbehov. Modellen siger således ikke noget om, hvorvidt midlerne samlet set er tilstrækkelige ud fra en pædagogisk betragtning.

VIVEs model til fordeling af midler til finansiering af segregeret specialundervisning fordeler midlerne efter skoledistrikternes forventede andel af elever, der modtager segregeret specialundervisning. Hvis et skoledistrikt på baggrund af den statistiske model forventes at have 5 % af kommunens samlede specialundervisningsbehov, tildeles distriktsskolen således også 5 % af midlerne. Den foreslåede budgettildelingsmodel for midler til specialundervisning er således afstemt med kommunens nuværende principper for intern takstafregning. Budgettildelingen til specialundervisning tager afsæt i, at betalingsforpligtelsen for alle elever i skoledistriktet påhviler distriktsskolen, uanset hvor disse måtte være indskrevet.

Tabel 2.2 Specialundervisnings- og støttebehov i skoledistrikterne i Haderslev Kommune

Distriktsnavn	Socioøkonomisk indeks-værdi	Elevtal i distriktet	Beregnet budgetandel
Gram Skole (0.-9. kl.)	104,5	490	8,2 %
Fællesskolen Hoptrup-Marstrup-Vilstrup (0.-6. kl.)	97,2	265	4,1 %
Fællesskolen Bevtoft-Over Jerstal (0.-6. kl.)	90,6	296	4,3 %
Bregnbjergskolen (0.-6. kl.)	100,0	527	8,5 %
Fællesskolen Favrdal-Fjelstrup (0.-9. kl.)	98,7	867	13,8 %
Fællesskolen Hammelev-Sct. Severin (0.-6. kl.)	77,8	785	9,8 %
Erlev Skole (0.-6. kl.)	100,2	573	9,2 %
Fællesskolen Nustrup-Sommersted (0.-6. kl.)	96,8	341	5,3 %
Fællesskolen Starup-Øsby (0.-6. kl.)	84,3	437	5,9 %
Ungeuniverset Favrdal-Fjelstrup (7.-9. kl. [Hammelev-Sct. Severin])	104,6	384	6,5 %
Ungeuniverset Kløvermarkskolen (7.-9. kl.)	118,2	668	12,7 %
Ungeuniverset Vojens (7.-9. kl.)	123,8	579	11,5 %
Total/Gennemsnit	100,0	6.212	100,0 %

Anm.: Data for Haderslev Kommunes egne elever (0.-9. klasse) i folkeskoler, specialskoler fri-, privat- og efterskoler, dagbehandlingstilbud og lignende Maj 2022. Indekstal 100 = gennemsnitligt specialundervisningsbehov i Haderslev Kommune. n = 6.212. Pseudo $r^2 = 15,4$.

Kilde: VIVEs beregninger på baggrund af Danmarks Statistik, Sundhedsdatastyrelsen og Haderslev Kommunes eget elevregister.

Analysen finder, at der er visse forskelle mellem skoledistrikterne, når det kommer til de socioøkonomiske grundvilkår blandt elever og forældre. Overordnet ses det, at kommunens ungeuniverser (7.-9. klasse) forventes at have

et større specialundervisnings- og støttebehov end de øvrige skoler i kommunen. Dette skyldes først og fremmest, at ældre elever oftere visiteres til segregerede specialundervisningsindsatser. Det er således eleverne bosat i distriktet Ungeunivers Vojens, der har det største forventede specialundervisnings- og støttebehov. Analysen peger på, at en elev fra distriktet forventes at have et knap 24 % større specialundervisnings- og støttebehov end en gennemsnitlig elev fra kommunen. Efter Ungeunivers Vojens følger Ungeunivers Kløvermark, Gram og Favrdal-Fjelstrup. Først dernæst følger folkeskolerne fra 0.-6. klasse, der alle har et lavere forventet specialundervisnings- og støttebehov.

Der er endvidere også visse geografiske forskelle i det forventede specialundervisnings- og støttebehov. Det laveste behov findes blandt eleverne bosat i Hammelev-Sct. Severin distriktet, hvor eleverne i gennemsnit har et specialundervisnings- og støttebehov, der ligger godt 22 % under gennemsnittet for kommunen. Det største forventede behov blandt eleverne fra 0.-6. klasse findes i distrikterne Erlev og Bregnbjerg.

3 Konklusion

VIVEs analyse af det socioøkonomisk betingede specialundervisnings- og støttebehov i Haderslev Kommune peger på tre overordnede konklusioner:

- Specialundervisnings- og støttebehovet blandt elever i Haderslev Kommune vurderes at være ca. 16 % højere end landsgennemsnittet.
- Behovet for specialundervisning og støtte varierer i nogen grad mellem kommunens skoledistrikter. Overordnet ses det, at kommunens ungeuniverser (7.-9. klasse) forventes at have de største specialundervisnings- og støttebehov i kommunen. Dette skyldes først og fremmest, at ældre elever oftere visiteres til segregerede specialundervisningsindsatser.
- Endelig er der også visse geografiske forskelle i kommunen. Det laveste behov findes blandt eleverne bosat i Hammelev-Sct. Severin distriktet, hvor eleverne i gennemsnit har et specialundervisnings- og støttebehov, der ligger godt 22 % under eleverne bosat distrikterne Erlev og Bregnbjerg, der samtidig har det højeste behov blandt eleverne fra 0.-6. klasse.

VIVE forventer, at de beregnede budgetandele er nogenlunde stabile over en årrække på cirka 3-5 år betinget af, at der ikke sker væsentlige strukturelle ændringer i Haderslev Kommunes skoledistrikter. Derfor kan Haderslev Kommune med fordel benytte de beregnede socioøkonomiske indeksværdier i fordelingen af midler de kommende 3-5 år, hvorefter en genberegning af indeksværdierne anbefales.

Bilag 1 Oversigt over modellens variable

Gruppe	Variabel
Barnet	Barnets alder
	Barnets køn
	Barnets alder ved skolestart
	Barnet er adopteret
	Barnet er anbragt eller modtager en forebyggende foranstaltning
	Barnets etniske oprindelse
	Dansk Vestlig Ikkevestlig
Barnets sundhed	Barnets gennemsnitlige kontakter til alment praktiserende læge
	Barnets gennemsnitlige kontakter til speciallæge
	Barnets gennemsnitlige indlæggelser
	Barnet havde lav fødselsvægt (< 2.500 gr.)
Barnets familie	Antal børn i familien
	Forældre samboende hele livet
	Mindst én af forældrene er døde
Moders socioøkonomi	Moders indkomst
	Moders jobprestige
	Moders uddannelsesniveau
	Moders beskæftigelsesstatus
	Selvstændig
	Topleder
	Lønmodtager
	Ledig
	Førtidspensionist
	Kontanthjælpsmodtager
Uden for arbejdsmarkedet i øvrigt	
Moders sundhed	Moders gennemsnitlige kontakter til alment praktiserende læge
	Moders gennemsnitlige kontakter til speciallæge
	Moders gennemsnitlige kontakter til tandlæge
	Moders gennemsnitlige kontakter til psykiatri
	Moders gennemsnitlige indlæggelser
	Moders alder ved barnets fødsel
Moders øvrig	Moders etniske oprindelse

Gruppe	Variabel
	Dansk
	Vestlig
	Ikkevestlig
	Moder gift eller samlever
	Moder sigtet for overtrædelse af straffeloven
Faders socioøkonomi	Faders indkomst
	Faders jobprestige
	Faders uddannelsesniveau
	Faders beskæftigelsesstatus
	Selvstændig
	Topleder
	Lønmodtager
	Ledig
	Førtidspensionist
	Kontanthjælpsmodtager
	Uden for arbejdsmarkedet i øvrigt
Faders sundhed	Faders gennemsnitlige kontakter til alment praktiserende læge
	Faders gennemsnitlige kontakter til speciallæge
	Faders gennemsnitlige kontakter til tandlæge
	Faders gennemsnitlige kontakter til psykiatri
	Faders gennemsnitlige indlæggelser
	Faders alder ved barnets fødsel
Fader øvrig	Faders etniske oprindelse
	Dansk
	Vestlig
	Ikkevestlig
	Fader gift eller samlever
	Fader sigtet for overtrædelse af straffeloven

VIVÉ